

profsaltik@gmail.com

**Ahmet
Saltık****Pusulula: Bilimsel Akılcılık**

Toplumun akıl sağlığı alarm veriyor!

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), sağlığı tanımlarken "... bedensel, ruhsal ve toplumsal-sosyal yönlerden tam bir iyilik durumu" nitemlerini kullanıyor. Kişi ve toplum sağlığının çok güçlü toplumsal-ekonomik belirteçleri (determinat) var. Teknik anlamda salt nitelikli sağlık hizmeti sunumu hatta kullanımı bile sağlıklı olmak için yetersiz. Kaldı ki "salt nitelikli kamusal sağlık hizmeti sunumu" olgusu da bu toplumsal sistemde tek başına olanaksız. Öncelikle sağlık politikası seçimine bağlı, ardından bütünüleyici toplumsal-ekonomik desteklerin sağlanmasına, kapsamlı sosyal güvenliğe. Sağlıklı olma hedefi bütüncül adımlara bağlı. DSÖ'nün "**tek tıp-tek sağlık**" önermesi bir sacayağı: İnsan-hayvan-çevre sağlığı. Bütünsellik zorunlu.

Kadına yönelik şiddet OECD ülkeleri arasında en yükseklerden biri.

2022'de özekiyım (intihar) oranı 100 binde 3.2. 2010-19 arasında 31 bin 519 kişi intihar etti, özellikle 15-29 yaş dilimi gençler! Bu çok ciddi bir tehdit toplum sağlığı, güvenliği için. Depresyon ve bunaltı (anksiyete) ilaçları kullanımı son yıllarda çok arttı. 2021'de 60+ milyon depresyon reçetesi yazıldı. Cebinde "P....c" ile dolaştığı söylenen ABD toplumuyla benzeşiyoruz! Depresyon, anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) sıklığı artıyor. 2022'de depresyon ilacı kullanımı on yıl öncesine kıyasla iki kat arttı. Özellikle genç yaş dilimlerinde ve kadınlarda oldukça yaygın. **Cinsel istismar**, özellikle çocuklara hatta bebeklere yönelik, çok sefil bir sorun. Adalet Bakanlığı verileriyle 2023'te çocuk cinsel istismarı 66 bini aşkın. TÜİK'e göre, güvenlik birimlerine bildirilen çocuk istismarı olgularının yüzde 12'si cinsel istismar! Kurbanların yüzde 85'i kız çocuğu, aile içi **insest!** Ayıklanamayan (tasfiye edilemeyen) feodalite-ağalık-aşiret sultası. **AKP koruyor!**

Ayrıca 2021'de 7 bin 190 çocuk (117'si 15 yaşından küçük!) doğum yaptı! Aralarında 2., 3. doğumunu yapan da var!

Kadına ve çocuğa hatta hayvanlara yönelik şiddet artıyor. 2024'ün ilk yarısında, erkeklerce öldürülen en az 205 kadın ve 14 kız çocuğu basına yansıdı. Şiddet olaylarında **cinsel saldırı** önde. Ayrıca ilkokula inen uyuşturucu-uyarıcı kullanımına bağlı şantaj, istismar, mafya çeteleşmesi ve organize suç doruklarında.

Üstelik bu veriler buzdağının ucu. Genel kural, gerçek sayılar açığa çıkanın yaklaşık on katı. Ürkünç!

Türkiye'de ruh sağlığı ve toplumsal şiddet sorunları ivedi (acil) önlemler gerektiriyor. **Şiddet ve cinsel istismar** olguları hakkında artan toplumsal farkındalık, önleyici girişimler için kritik önemde. SSCB Stalin dönemi, Arjantin kirli savaş dönemi,

Çin Kültür Devrimi, Kuzey Kore baskıcı rejimi, Şili'de Pinochet dönemi, Suriye iç savaşı acı tipik örnekler. Antidemokratik rejimlerde yaşayan halk, sürekli tehdit altında. İfade özgürlüğünün olmayışı, gözetim ve baskı, insanlarda sürekli **kaygı ve korkuya** neden. Bu tür rejimlerde insanlar yalnızlaşır ve toplumsal bağlarını yitirir. Depresyon yaygınlaşır ve toplumsal yalıtım (sosyal izolasyon) derinleşir, yayılır. Baskıcı iktidara karşı örgütlenme, kurgulu olarak böyle önlenmeye çalışılır.

Örnekler, **baskıcı yönetimlerin** halk üzerinde nasıl derin psikolojik yaralar açtığını ve bu etkilerin kalıcı olabileceğini göstermekte. Toplumlar bu yönetimlerden kurtulduklarında bile, ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkiler kuşaklar boyunca sürebilmekte. Yoksullaştırma ve halkın ruh sağlığının bozulması; dünya genelinde ekonomik krizlerin, gelir dağılımı adaletsizliği ve yoksulluğun büyüdüğü birçok ülkede ciddi sorun. Ekonominin yıkımı, **işsizlik, geçim sıkıntısı** ve **yüksek ve uzayan enflasyon**, toplum ruh sağlığına doğrudan ağır olumsuz etkiler yükler. Yunanistan'da 2008 krizi, Venezüella'da hiperenflasyon ve çöküş dönemi, 1929 ABD Büyük Bunalımı, Arjantin ve Türkiye'de ekonomik çöküşler özellikle 2020'li yıllarda pandemi, süregelen çok yüksek enflasyon, işsizlik ve dövizde hızlı-aşırı dalgalanmalar, **dinci "nas" dayatması** nedeniyle derinleşmiştir. Yatay-dikkey yoksulluk büyümüş ve bu ekonomik zorluklar, halkın ruh sağlığı üzerinde çok ağır olumsuz etkiler doğurmuştur. Özellikle depresyon, gençlerde kaygı, stres, gelecek güvencesizliği ve özekiyımları, beyin göçü, iflaslar, üretimde düşme yüzünden dışarıyla yerine koyma (ithal ikamesi), dev bütçe-cari-dış ticaret açığı (şeytan üçgeni), korkunç ve adaletsiz vergileme, ülke saygınlığının yitimi ve moratoryum (ülke iflası) tehdidi! İç karartan tablo, çürüme ve çöküş 22 yıllık tek başına **dinci AKP=RTE despotizminin** ürünü. En ciddi güvenlik tehdidi bu iktidar. Stratejik ve ivedi bir seçim ve eylemle yüz yüzeyiz. Gene başaracağız! **Fikri Sağlar**'dan biraz ödünç alalım (**BirGün**, 24.9.24):

AKP ekonomiyi çökertti, insanları işsizliğe, açlığa mahkûm etti. Yoksulluk-yolsuzluk-yasaklar aldı başını gitti. Gelirde, vergide ve yargıda adalet yok artık. İnsani, ahlaki ve vicdani değerleri ortadan kaldırdı.

Yargı siyasallaştı, eğitim bilimden uzaklaştı dine bağlandı, Devlet kurumları yozlaştı, laik-demokratik, sosyal hukuk devletini **AKP** (hoyratça) **işgal etti**. Bu perişan tabloyu unutmayın! **Çözüm, hemen seçimdir**. Umut var! Artık sabır kalmadı. **CHP, halkı arkasına alarak hemen seçimle ülkeyi kurtarmalı.**